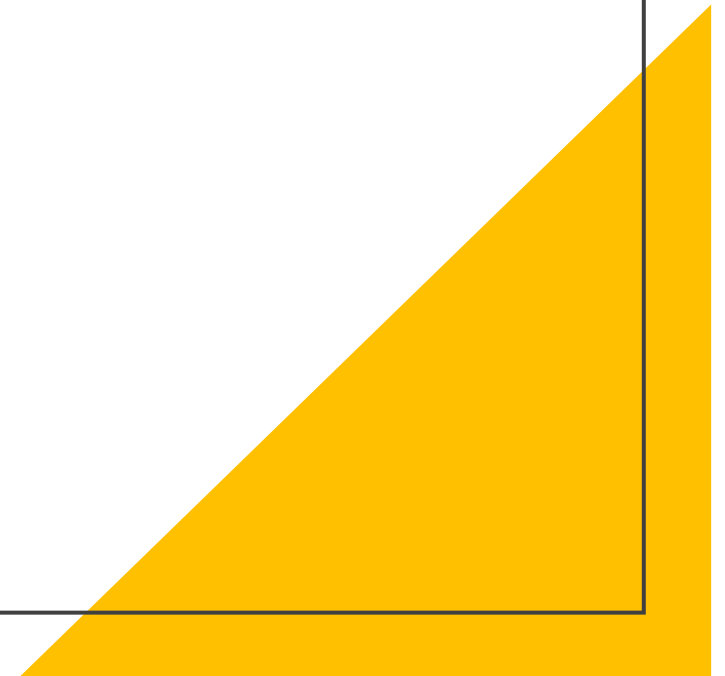

PPM

Ćwiczenia 4.2

Prawo Spadkowe

Dr RAFAŁ SKIBICKI
CBKE

Wyznaczenie
i zakres prawa
właściwego
dla sytuacji
życiowych
z zakresu
prawa
spadkowego

Art. 66a PPM

Prawo właściwe dla spraw spadkowych określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **650/2012** z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz. Urz. UE L 201 z 27.07.2012, str. 107, z późn. zm.).

Rozporządzeniem
nie są związane
Zjednoczone Królestwo i
Irlandia oraz Dania

Zakres zastosowania = art. 1 + art. 83 R650/2012

Rozporządzenie stosuje się do dziedziczenia majątku po osobach zmarłych (art.1 ust. 1), w dniu lub po dniu 17 sierpnia 2015 r. (art. 83 ust. 1).

Ważność wyboru prawa właściwego dla dziedziczenia przed 17 sierpnia 2015 r. - ważny, o ile:

- spełnia warunki określone w rozdziale III lub
- o ile jest on ważny na podstawie przepisów prawa prywatnego międzynarodowego,
 - które obowiązywały w chwili dokonania wyboru w państwie, w którym zmarły miał miejsce zwykłego pobytu lub
 - w którymkolwiek z państw, którego obywatelstwo posiadał

Dopuszczalność, ważność formalna i materialna rozporządzeń na wypadek śmierci przed 17 sierpnia 2015 r. - o ile:

- spełnia warunki określone w rozdziale III (ust. 3)
- lub jeżeli jest ono dopuszczalne i ważne materialnie oraz formalnie na podstawie przepisów prawa prywatnego międzynarodowego, (ust. 3)
 - które obowiązywały w chwili dokonania rozrządzenia w państwie, w którym zmarły miał miejsce zwykłego pobytu
 - lub w którymkolwiek z państw, którego obywatelstwo posiadał
 - lub w państwie członkowskim organu rozpatrującego sprawę spadkową,
 - lub zgodnie z prawem, które zmarły mógł wybrać zgodnie z R650/2012 (art. 83 ust. 4)

Rozporządzenia nie stosuje się do spraw podatkowych, celnych ani administracyjnych.

Wyłączenia zastosowania (wybrane) - art. 1 R650/2012

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do **diedziczenia majątku po osobach zmarłych**. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do spraw podatkowych (podatek od spadków i darowizn!), celnych ani administracyjnych.

Z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia wyłączone są:

- **stan cywilny** osób fizycznych oraz stosunki rodzinne i stosunki uznawane, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające porównywalne skutki [**kwestia wstępna!**];
- **zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych** osób fizycznych, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 2 lit. c) [**zdolność do dziedziczenia**] oraz art. 26 [**zdolność do testowania**];
- kwestie dotyczące zaginięcia, nieobecności lub uznania za zmarłą osoby fizycznej;
- kwestie związane z małżeńskimi ustrojami majątkowymi oraz ustrojami majątkowymi w stosunkach uznawanych, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające skutki porównywalne do małżeństwa;
- zobowiązania alimentacyjne inne niż zobowiązania powstające wskutek śmierci [**R4/20009+Zachowek**];
- **ważność formalna ustnych** [też wideo i audio] **rozrządzeń na wypadek śmierci** [Konwencja haska z 5.10.1961 r.];
- prawa i dobra powstające lub przenoszone inaczej niż w drodze dziedziczenia, na przykład w drodze darowizn, współwłasności z zastrzeżeniem przejścia prawa na pozostającego przy życiu współwłaściciela, funduszy emerytalnych, umów ubezpieczenia oraz umów o podobnym charakterze, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 2 lit. i)

Dziedziczenie majątku po osobach zmarłych - art. 3 ust. 1

- a) „**dziedziczenie**” oznacza dziedziczenie majątku po osobie zmarłej i obejmuje **wszystkie formy przejścia składników majątku, praw i obowiązków na skutek śmierci, czy to na podstawie dobrowolnego rozrządzenia na wypadek śmierci, czy to w drodze dziedziczenia ustawowego**
- b) "**umowa dotycząca spadku**" oznacza umowę, w tym umowę wynikającą z testamentów wzajemnych, która odpłatnie lub nieodpłatnie tworzy, zmienia lub pozbawia praw do przyszłego spadku lub przyszłych spadków po co najmniej jednej osobie będącej stroną umowy;
- c) "**testament wspólny**" oznacza testament sporządzony w jednym dokumencie przez co najmniej dwie osoby;
- d) „**rozrządzenie na wypadek śmierci**” oznacza testament, testament wspólny lub umowę dotyczącą spadku

Czym jest sąd?

- "SĄD" oznacza każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawicieli zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie **przekazania uprawnień** przez organ sądowy lub **działają pod kontrolą** organu sądowego, pod warunkiem że takie inne organy i przedstawiciele zawodów prawniczych **zapewniają gwarancje bezstronności i prawa wszystkich stron** do bycia wysłuchanymi oraz pod warunkiem, że ich orzeczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym działają:
 - **a)** mogą być przedmiotem zaskarżenia do organu sądowego lub ponownego rozpoznania przez organ sądowy; oraz
 - **b)** mają moc i skutek podobne do orzeczenia organu sądowego w takiej samej sprawie.

Jurysdykcja

Artykuł 4

Jurysdykcja ogólna

Sądy państwa członkowskiego, w którym zmarły miał swoje miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci, mają jurysdykcję do orzekania **co do ogółu spraw dotyczących spadku**.

Artykuł 5

Umowa prorogacyjna

1. W przypadku, **gdy wybrane przez zmarłego prawo regulujące dziedziczenie po nim zgodnie z art. 22 jest prawem państwa członkowskiego**, zainteresowane strony mogą umówić się, że **WYŁĄCZNA** jurysdykcję do orzekania **w każdej kwestii dotyczącej dziedziczenia** mają sąd lub sądy tego państwa członkowskiego.
2. Taka umowa prorogacyjna sporządzana **jest na piśmie, opatrywana datą i podpisywana przez zainteresowane strony**. Każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwałą zapis umowy uznaje się za równoważne ze sporządzeniem na piśmie.

Jurysdykcja w razie wyboru prawa

Artykuł 6

Stwierdzenie braku jurysdykcji w przypadku wyboru prawa

W przypadku gdy wybrane przez zmarłego prawo regulujące dziedziczenie po nim zgodnie z art. 22 jest prawem państwa członkowskiego, **sąd, do którego wniesiono sprawę na podstawie art. 4 lub 10:**

- a) może, **na wniosek jednej ze stron postępowania, stwierdzić brak swojej jurysdykcji**, jeżeli uzna, że sądy państwa członkowskiego, **którego prawo wybrano**, mają **lepsze możliwości orzekania w danej sprawie spadkowej**, biorąc pod uwagę okoliczności praktyczne tej sprawy spadkowej takie jak **miejsce zwykłego pobytu stron oraz położenie składników majątku**; lub
- b) Stwierdza [z urzędu] **brak swojej jurysdykcji**, jeżeli strony postępowania zawarły **umowę zgodnie z art. 5** o przyznaniu jurysdykcji sądowi lub sądom państwa członkowskiego, **którego prawo wybrano**.

Artykuł 7

Jurysdykcja w przypadku wyboru prawa

Sądy państwa członkowskiego, **którego prawo wybrał zmarły** zgodnie z art. 22, mają jurysdykcję do orzekania w sprawie spadkowej, jeżeli:

- a) sąd, do którego wcześniej wniesiono sprawę, **stwierdził brak swojej jurysdykcji w tej samej sprawie zgodnie z art. 6**;
- b) strony postępowania **zawarły umowę zgodnie z art. 5** o przyznaniu jurysdykcji sądowi lub sądom tego państwa członkowskiego; lub
- c) strony postępowania **wyraźnie uznały jurysdykcję sądu**, do którego wniesiono sprawę.

Jurysdykcji ciąg dalszy

Artykuł 10

Jurysdykcja dodatkowa

1. W przypadku **gdy miejsce zwykłego pobytu zmarłego w chwili jego śmierci nie znajduje się w państwie członkowskim, sądy państwa członkowskiego, w którym znajdują się składniki majątku spadkowego, pomimo tego mają jurysdykcję do orzekania co do ogółu spraw dotyczących spadku, jeżeli:**
 - a) zmarły **miał w chwili śmierci obywatelstwo tego państwa członkowskiego** lub w przypadku, gdy nie zachodzi ta okoliczność;
 - b) zmarły **miał wcześniej miejsce zwykłego pobytu w tym państwie członkowskim, pod warunkiem że do chwili wniesienia sprawy do sądu upłynęło nie więcej niż pięć lat od chwili zmiany tego miejsca zwykłego pobytu.**
2. W przypadku gdy żaden sąd w państwie członkowskim nie ma jurysdykcji na podstawie ust. 1, sądy państwa członkowskiego, w którym znajdują się składniki majątku spadkowego, pomimo tego mają jurysdykcję do orzekania w sprawach **dotyczących tych składników majątku.**

Artykuł 11

Forum necessitatis

W przypadku gdy żaden sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy innych przepisów niniejszego rozporządzenia, sądy państwa członkowskiego mogą, w drodze wyjątku, orzekać w sprawie spadkowej, jeżeli postępowanie nie może być we właściwy sposób wszczęte lub przeprowadzone, lub nie byłoby możliwe w państwie trzecim, z którym sprawa jest ściśle związana.

Sprawa musi mieć dostateczny związek z państwem członkowskim sądu, do którego ją wniesiono.

Prawo właściwe dla ogółu spraw dotyczących spadku

Artykuł 21
Zasada ogólna

Jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej, prawem właściwym dla ogółu spraw dotyczących spadku jest prawo państwa, w którym **zmarły miał miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci.**

W przypadku gdy wyjątkowo, ze wszystkich okoliczności sprawy jasno wynika, że **w chwili śmierci zmarły był w sposób oczywisty bliżej związany z państwem innym niż państwo**, którego prawo byłoby właściwe na mocy ust. 1, prawem właściwym dla dziedziczenia jest prawo tego innego państwa.

Miejsce zwykłego pobytu zmarłego

Motyw 23 preambuły rozporządzenia

- Aby ustalić miejsce zwykłego pobytu, organ zajmujący się sprawą spadkową **powinien dokonać ogólnej oceny okoliczności życia zmarłego w latach poprzedzających jego śmierć i w chwili jego śmierci**, uwzględniając wszystkie istotne elementy faktyczne, w szczególności czas trwania i regularność obecności zmarłego w danym państwie oraz warunki i powody tej obecności. Tak ustalone miejsce zwykłego pobytu powinno wykazywać ścisły i stabilny związek z danym państwem, uwzględniając konkretne cele niniejszego rozporządzenia.

Motyw 24 preambuły rozporządzenia

- W niektórych przypadkach ustalenie miejsca zwykłego pobytu zmarłego może okazać się skomplikowane. **Taka sytuacja może nastąpić w szczególności w przypadku, gdy zmarły z powodów zawodowych lub ekonomicznych wyjechał za granicę, aby tam pracować, czasem na długi okres, ale zachował ścisły i stabilny związek ze swoim państwem pochodzenia.** W takim przypadku – w zależności od okoliczności danej sprawy – zmarłego można by uznać za nadal posiadającego miejsce zwykłego pobytu w państwie pochodzenia, w którym znajdował się ośrodek interesów jego życia rodzinnego i społecznego. Inne złożone przypadki mogą dotyczyć sytuacji, gdy zmarły mieszkał na zmianę w kilku kolejnych państwach lub gdy podróżował między państwami, nie osiedlając się na stałe w żadnym z nich. Jeżeli zmarły był obywatelem jednego z tych państw lub wszystkie główne składniki jego majątku znajdowały się w jednym z tych państw, szczególnym czynnikiem w ogólnej ocenie wszystkich okoliczności faktycznych mogłoby być jego obywatelstwo lub położenie tych składników majątku.

Wybór prawa państwa obywatelstwa

Art. 22

1. Każdy może dokonać **wyboru prawa państwa, którego obywatelstwo posiada w chwili dokonywania wyboru lub w chwili śmierci, jako prawa, któremu podlega ogół spraw dotyczących jego spadku.**

Ograniczony wybór prawa

Każdy, kto posiada więcej niż jedno obywatelstwo, może wybrać prawo każdego państwa, którego obywatelstwo posiada w chwili dokonywania wyboru lub w chwili śmierci.

2. Wybór prawa musi być dokonany w sposób wyraźny w oświadczeniu **w formie rozrządzenia na wypadek śmierci lub musi wynikać z postanowień takiego rozrządzenia.**

3. **Ważność materialna aktu, którym dokonano wyboru prawa, podlega wybranemu prawu.**

4. **Każda zmiana lub odwołanie wyboru prawa musi spełniać wymogi co do formy przewidziane dla zmiany lub odwołania rozrządzenia na wypadek śmierci.**

Zakres statutu spadkowego

Art. 23

a) przyczyny, czas i miejsce otwarcia spadku;

b) określenie beneficjentów, ich udziałów oraz obowiązków, które mógł nałożyć na nich zmarły, oraz ustalenie innych praw spadkowych, w tym praw spadkowych pozostającego przy życiu małżonka lub partnera;

c) zdolność do dziedziczenia;

d) wydziedziczenie i niegodność dziedziczenia;

e) przejście składników majątku, praw i obowiązków wchodzących w skład spadku na spadkobierców oraz, w stosownych przypadkach, na zapisobierców, w tym warunki i skutki przyjęcia lub odrzucenia spadku lub zapisu;

f) uprawnienia spadkobierców, wykonawców testamentów i innych zarządców spadku, w szczególności dotyczące sprzedaży składników majątku i zaspokojenia wierzycieli, bez uszczerbku dla uprawnień, o których mowa w art. 29 ust. 2 i 3;

g) odpowiedzialność za długi spadkowe;

h) rozrządzalna część spadku, udziały obowiązkowe oraz inne ograniczenia w rozrządzaniu na wypadek śmierci, oraz roszczenia, jakie osoby bliskie zmarłego mogą zgłaszać wobec majątku spadkowego lub spadkobierców;

i) obowiązek zwrotu lub zaliczenia darowizn i zapisów przy określaniu udziałów należnych różnym beneficjentom;

j) dział spadku.

Rozrządzenia na wypadek śmierci inne niż umowy dotyczące spadku

Art. 24

testament,

testament wspólny

Motyw 51
preambuły

1. Rozrządzenie na wypadek śmierci inne niż umowa dotycząca spadku podlega, w zakresie jego dopuszczalności i ważności materialnej, **prawu, które na mocy niniejszego rozporządzenia byłoby prawem właściwym dla dziedziczenia po osobie dokonującej rozrządzenia, gdyby osoba ta zmarła w dniu dokonania rozrządzenia.**

2. Niezależnie od ust. 1 dana osoba może wybrać jako prawo, któremu podlega jej rozrządzenie na wypadek śmierci w zakresie jego dopuszczalności i ważności materialnej, prawo, które osoba ta mogła wybrać zgodnie z art. 22 na warunkach w nim określonych.

3. Ust. 1 stosuje się **odpowiednio do zmiany lub odwołania rozrządzenia na wypadek śmierci innego niż umowa dotycząca spadku. W przypadku wyboru prawa zgodnie z ust. 2 zmiana lub odwołanie podlega temu wybranemu prawu.**

Umowy dotyczące spadku

Art. 25

1. Umowa dotycząca spadku odnosząca się do dziedziczenia po jednej osobie podlega, w odniesieniu do jej dopuszczalności, ważności materialnej oraz jej skutków pomiędzy stronami, w tym warunków jej rozwiązania, **prawu, które na mocy niniejszego rozporządzenia byłoby prawem właściwym dla dziedziczenia po tej osobie, gdyby zmarła w dniu zawarcia tej umowy.**

2. Umowa dotycząca spadku odnosząca się do dziedziczenia po kilku osobach jest dopuszczalna wyłącznie wtedy, gdy jest dopuszczalna na mocy każdego z praw, którym na mocy niniejszego rozporządzenia podlegałoby dziedziczenie po wszystkich tych osobach, gdyby zmarły w dniu zawarcia tej umowy.

Umowa dotycząca spadku, która jest dopuszczalna na mocy akapitu pierwszego, podlega, w odniesieniu do jej ważności materialnej i jej skutków pomiędzy stronami, w tym warunków jej rozwiązania, temu spośród praw, o których mowa w akapicie pierwszym, **z którym ma najściślejszy związek.**

3. **Niezależnie od ust. 1 i 2 strony mogą wybrać jako prawo, któremu podlega ich umowa dotycząca spadku w odniesieniu do jej dopuszczalności, ważności materialnej oraz jej skutków pomiędzy stronami, w tym warunków jej rozwiązania, prawo, które osoba lub jedna z osób, których spadku umowa dotyczy, mogła wybrać zgodnie z art. 22 na warunkach w nim określonych.**

Art. 26

Ważność materialna rozządzeń na wypadek śmierci

1. Do celów art. 24 i 25 **następujące elementy odnoszą się do ważności materialnej:**

- a) zdolność osoby dokonującej rozrządzenia na wypadek śmierci do dokonania takiego rozrządzenia;
- b) szczególne przyczyny uniemożliwiające osobie dokonującej rozrządzenia dokonanie go na korzyść pewnych osób lub uniemożliwiający danej osobie otrzymanie majątku spadkowego od osoby dokonującej rozrządzenia;
- c) dopuszczalność przedstawicielstwa do celów dokonania rozrządzenia na wypadek śmierci;
- d) interpretacja rozrządzenia;
- e) oszustwo, przymus, błąd oraz wszelkie inne kwestie związane ze zgodą lub zamiarem osoby dokonującej rozrządzenia.

2. **W przypadku gdy dana osoba posiada zdolność do dokonania rozrządzenia na wypadek śmierci na mocy prawa właściwego zgodnie z art. 24 lub 25, późniejsza zmiana prawa właściwego pozostaje bez wpływu na jej zdolność do zmiany lub odwołania tego rozrządzenia.**

Formalna ważność pisemnych rozrządzeń na wypadek śmierci

Art. 27 rozporządzenia

Art. 75 rozporządzenia:

- 1. Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla stosowania konwencji międzynarodowych, których stroną, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno lub większa liczba państw członkowskich, a które dotyczą spraw objętych przepisami niniejszego rozporządzenia.
- **W szczególności państwa członkowskie będące umawiającymi się stronami konwencji haskiej z dnia 5 października 1961 r. dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych nadal stosują postanowienia tej konwencji zamiast art. 27 niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do formalnej ważności testamentów i testamentów wspólnych.**

Forma testamentu

Konwencja haska - art. 1

Rozporządzenie testamentowe jest ważne pod względem formy, jeżeli jest ona zgodna z prawem wewnętrznym:

- a) miejsca, **w którym spadkodawca dokonał rozporządzenia, albo**
- b) obowiązującym w państwie, **którego obywatelem był spadkodawca**, bądź w chwili dokonywania rozporządzenia, bądź w chwili śmierci, **albo**
- c) miejsca, **w którym spadkodawca miał miejsce zamieszkania bądź w chwili**
- d) miejsca, w którym spadkodawca **miął miejsce zwykłego pobytu** bądź w chwili dokonywania rozporządzenia, bądź w chwili śmierci, **albo**
- e) w odniesieniu do **nieruchomości** - miejsca ich położenia.

Jeżeli prawo, które powinno być zastosowane ze względu na obywatelstwo, stanowi system nie zunifikowany, to dla celów niniejszej konwencji stosuje się prawo wskazane przez normy obowiązujące w tym systemie, a w braku takich norm, to z praw wchodzących w skład tego systemu, z którym spadkodawca był najbardziej związany.

Ocena, czy spadkodawca miał miejsce zamieszkania w określonym miejscu, podlega prawu tego miejsca.

Ważność pod względem formy oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, zapisu lub udziału obowiązkowego lub oświadczenie zmierzające do ograniczenia odpowiedzialności osoby składającej to oświadczenie jest ważne pod względem formy, w przypadku gdy odpowiada ono wymogom:

- a) prawa właściwego dla dziedziczenia zgodnie z art. 21 lub 22; lub
- b) prawa państwa, **w którym osoba składająca oświadczenie ma miejsce zwykłego pobytu.**

Art. 30

Szczególne ograniczenia dziedziczenia

W przypadku gdy prawo państwa, w którym znajdują się niektóre nieruchomości, niektóre przedsiębiorstwa lub inne szczególne kategorie składników majątku, zawiera **szczególne przepisy** nakładające z przyczyn ekonomicznych, rodzinnych lub społecznych **ograniczenia dotyczące dziedziczenia lub wpływające na dziedziczenie w odniesieniu do tych składników majątku, te szczególne przepisy mają zastosowanie do dziedziczenia w takim zakresie, w jakim na mocy prawa tego państwa mają one zastosowanie bez względu na prawo właściwe dla dziedziczenia.**

Kommorienci

Art. 32

W przypadku gdy dwie osoby lub więcej osób, których sprawy spadkowe podlegają różnym prawom, zmarły w okolicznościach niepozwalających na ustalenie kolejności ich śmierci i gdy prawa te regulują taki przypadek w różny sposób lub nie regulują go wcale, **żadna ze zmarłych osób nie ma prawa do dziedziczenia po pozostałej lub pozostałych.**

- Art. 32 Kodeksu cywilnego
Jeżeli kilka osób utraciło życie podczas grożącego im wspólnie niebezpieczeństwa, domniemywa się, że zmarły jednocześnie.

Odeślanie

Art. 34

1. Stosowanie prawa jakiegokolwiek państwa trzeciego wskazanego przez niniejsze rozporządzenie oznacza stosowanie przepisów prawa obowiązującego w tym państwie, **w tym jego przepisów prawa prywatnego międzynarodowego**, w zakresie, w jakim przepisy te odsyłają do:

- a) prawa danego państwa członkowskiego; lub
- b) prawa innego państwa trzeciego, które stosowałoby swoje własne prawo.

2. Odeślania nie stosuje się w przypadku prawa, o którym mowa w art. 21 ust. 2, art. 22, art. 27, art. 28 lit. b) i art. 30.

Kazus 1

Jan Kowal, obywatel polski, zamieszkały na stałe w Grecji, pozostawał w związku małżeńskim z Romy Witt, obywatelką austriacką. W grudniu 2015 r. Romy Witt zaszła w ciążę z Janem Kowalem, który jednak zginął w wypadku samochodowym na terenie Włoch w lutym 2016 r. W sierpniu 2016 r. urodził się syn Jana Kowala i Romy Witt, Mark Witt, który po matce nabył obywatelstwo austriackie. Głównym składnikiem majątku spadkowego po Janie Kowalu jest nieruchomość gruntowa położona w Łomiankach pod Warszawą. W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

- 1. Jakie prawo będzie właściwe dla sprawy spadkowej po Janie Kowalu i na jakiej podstawie przeprowadzona winna być taka ocena.**
- 2. Jakie prawo będzie właściwe dla oceny zdolności do dziedziczenia Marka Witta po Janie Kowalu i na jakiej podstawie to oceniamy.**
- 3. Gdzie winno toczyć się postępowanie spadkowe po Janie Kowalu i na jakiej podstawie dochodzi do takiego wskazania.**

Kazus 1

ODPOWIEDZI

- 1. Zgodnie z art. 21 ust. 1 R650/2012 – będzie to **prawo greckie**, jako prawo państwa jego zwykłego pobytu.
- 2. Zgodnie z art. 23 lit. G R650/2012 – będzie to ponownie **prawo greckie**, jak mieszczące się w zakresie statutu spadkowego.
- 3. Zgodnie z art. 4 R650/2012 – sąd miejsca zwykłego pobytu w chwili śmierci – czyli sąd grecki.

Kazus nr 2

Spadkodawca Jan Wolski, obywatel polski zamieszkały na stałe w Kanadzie, w czasie wakacji na Bali sporządził testament w formie przewidzianej przez prawo indonezyjskie, jednak niewystarczającej zarówno według prawa polskiego, jak i kanadyjskiego. W testamencie tym Jan Wolski dokonał rozporządzenia całym swym majątkiem na rzecz swej konkubiny Mary Koch, obywatelki niemieckiej, i jednocześnie poddał sprawę spadkową po sobie prawu stanu Floryda (USA), gdzie zamierzał się osiedlić na swej emeryturze. W miesiąc po sporządzeniu tego testamentu Jan Wolski przyjechał do Polski, gdzie zmarł nagle. We wniosku o stwierdzenie nabycia spadku siostra Jana Wolskiego, Maria Wolska, wniosła o stwierdzenie, że nabyła ona cały spadek po spadkodawcy, na podstawie ustawy, jako jego jedyna spadkobierczyni, w braku innych spadkobierców ustawowych. Zakwestionowała ona przy tym ważność testamentu Jana Wolskiego jako niespełniającego wymogów prawa polskiego, a nadto stwierdziła, iż sprawa spadkobrania po nim rozstrzygana być winna wyłącznie w oparciu o prawo polskie, skoro spadkodawca był obywatelem polskim, a w Kanadzie jedynie mieszkał, nie wspominając już o Florydzie, gdzie dopiero zamierzał zamieszkać w przyszłości. W odpowiedzi na ten wniosek Mary Koch wniosła o stwierdzenie, iż to ona nabyła cały spadek po spadkodawcy, na podstawie testamentu, który uznawała za ważny, skoro odpowiadał wymogom prawa indonezyjskiego. Nadto Mary Koch zakwestionowała orzekanie w niniejszej sprawie na podstawie prawa polskiego, skoro Jan Wolski poddał sprawę spadkową po sobie prawu stanu Floryda.

Uwaga! Prawo kanadyjskie przewiduje dla prawa właściwego dla dziedziczenia prawo państwa miejsca zwykłego pobytu w chwili śmierci.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Jakie prawo będzie właściwe dla sprawy spadkowej po Janie Wolskim i na jakiej podstawie przeprowadzona winna być taka ocena.
2. Czy Jan Wolski mógł poddać sprawę spadkową po sobie prawu stanu Floryda, a jeśli tak/nie, to dlaczego.
3. Czy testament Jana Wolskiego był ważnie sporządzony i na jakiej podstawie to oceniamy.

Odpowiedzi:

1. Prawo kanadyjskie, ze względu na art. 21 R650/2012 oraz kanadyjski ppm.
2. Nie, ponieważ zgodnie z art. 22 R650/2012 nie było to prawo państwa jego obywatelstwa.
3. Był ważny formalnie zgodnie z art. 14 konwencji haskiej z 1961 r, jako miejsce dokonania rozrządzenia.

Kazus nr 3

Jan Schmidt urodził się na Opolszczyźnie i posiada podwójne obywatelstwo: polskie i niemieckie. Przez 20 lat mieszkał w Hanowerze, natomiast od 10 stycznia 2008 r. mieszka we Wrocławiu. Jan Schmidt podczas pobytu w Niemczech pozostawał w związku małżeńskim z obywatelką Niemiec Angelą Maier-Schmidt. Z powyższego związku urodziło się dwoje dzieci: Markus i Anna. W dniu 5 maja 2012 r. sąd w Hanowerze rozwiązał przez rozwód małżeństwo Jana Schmidta i Angeli Maier-Schmidt. Po przeprowadzce do Polski Jan Schmidt poznał obywatelkę Polski Martę Nowak. W dniu 15 kwietnia 2015 r. Jan Schmidt zawarł z Martą Nowak związek małżeński. Ze związku tego urodziło się 5 maja 2010 r. trzecie dziecko Jana Schmidta – syn Andrzej. W dniu 10 sierpnia 2016 r. Jan Schmidt udał się do kancelarii notarialnej i przed notariuszem Zenonem Iksińskim sporządził testament, na podstawie którego do dziedziczenia powołał swojego syna Andrzeja i żonę Martę po ½ udziału w spadku, ponadto na rzecz Anny zapisał jedną z pięciu nieruchomości, których był właścicielem, a mianowicie mieszkanie o powierzchni 83 m² położone w Hanowerze, natomiast na rzecz Markusa zapisał środki pieniężne oraz instrumenty finansowe zgromadzone na rachunku bankowym i rachunku inwestycyjnym o łącznej wartości 85 000 €. W testamencie Jan Schmidt dokonał wyboru prawa właściwego dla spraw spadkowych, jako prawo właściwe wybierając prawo niemieckie. W dniu 15 października 2017 r. w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą Jan Schmidt udał się w podróż służbową do Kijowa. W drodze powrotnej miał wypadek, w którego następstwie w wyniku odniesionych obrażeń Jan Schmidt w dniu 20 października 2017 r. zmarł. W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

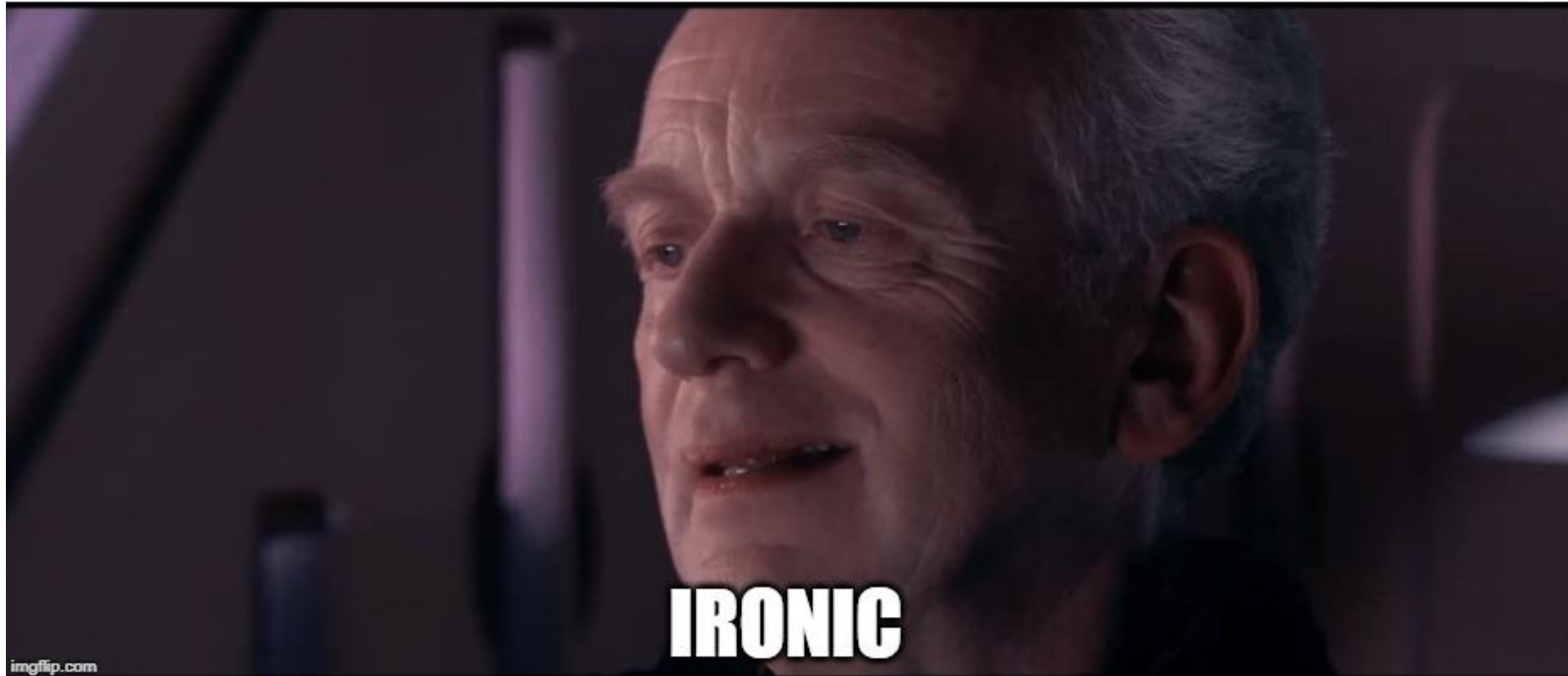
1. Czy wybór dokonany przez Jana Schmidta w zakresie prawa właściwego dla spraw spadkowych jest ważny i skuteczny.
2. Prawo właściwe dla dziedziczenia po Janie Schmidcie.
3. Czy testament jest ważny formalnie?
4. Prawo właściwe dla ważności materialnej testamentu.
5. Prawo właściwe dla zapisów testamentowych

Kazus nr 3 - Odpowiedzi

1. **Tak**, ze względu na art. 22 R650/2012 mógł wybrać takie prawo właściwe.
2. **Niemieckie**, jw.
3. **Tak**, spełnia przesłankę zgodnie z art. 1 Konwencji Haskiej.
4. **Niemieckie**, zgodnie z art. 25 R650/2012.
5. **Niemieckie**, zgodnie z art. 23 R650/2012.

KIEDY NA EGZAMINIE POJAWI SIĘ PYTANIE Z JURYSDYKCJI

Dziękuję za uwagę i do zobaczenia :)